

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1972

BRNO 1973

führt, die einzelnen Masse nach Martin und Saller bezeichnet). Die Bestimmung des Geschlechtes stützt sich auf die Morphologie des Schädels und verlässlich ist sie auch durch die Beckenform belegt (der ischiopubische Index hat den Wert von 74,0). Das fortgeschrittene Zusammenwachsen der Schädelnähte, der gesamte Stand des Skelettes sowie Gesundheitszustand des Gebisses zeugen übereinstimmend dafür, dass es sich um Überreste einer Frau handelt, die im Alter von ca. 40 bis 50 Jahren starb. Die metrische Charakteristik bezeichnet den Schädel als dolichokran, akrokran und hypsikran, mesoprosop und mesen, in der grundlegenden Typencharakteristik könnten wir diesen als leptodolichomorph bezeichnen. Diese Schädelform ist für die mährische Úněticer Kultur typisch.

Von dem Kinderskelett blieben nur Bruchstücke der Schädelknochen, Rippen und der Wirbelbögen erhalten. Für die Altersbestimmung des Kindes sind die Kronen der zwei Milchmolare entscheidend, welche in ihrer Größe ungefähr dem Alter bei der Geburt entsprechen. Man kann allerdings nicht beurteilen, ob es sich tatsächlich um Überreste eines Neugeborenen oder eines Foetus aus den letzten Wochen der Schwangerschaft handelt.

Sofern wir den Fund als Bestattung von Mutter und Kind interpretieren, überrascht allerdings das verhältnismässig hohe Alter der verstorbenen Frau.

NOVÉ NÁLEZY ZE ŠTĚRKOVNY U TVRDONIC (okr. Břeclav)

JOSEF UNGER. Regionální muzeum, Mikulov

Spolupracovník mikulovského muzea Z. Pavliňák upozornil muzeum na další nálezy ve štěrkovně u Tvrdonic v trati „Od Hrušicka za Řešici“. Při záchranném výzkumu byly zjištěny zbytky silně rozrušeného hrobu a střepy keramiky únětické kultury. Další materiál předal Z. Pavliňák do mikulovského muzea. Nálezy jsou uloženy v mikulovském muzeu př. č. 72/72 a 89/72.

Neue Funde aus der Schottergrube bei Tvrdonice (Bez. Břeclav). In der Schottergrube von Tvrdonice wurden Überreste eines gestörten Skelettgrabes der Úněticer Kultur und weitere Funde, die der Besiedlung derselben Kultur angehören, gefunden.

DŽBÁNEČEK NA NOŽKÁCH Z VÁVROVIC (okr. Opava)

VLASTA ŠIKULOVÁ. Slezské muzeum, Opava
(Tab. 62–8)

V srpnu 1972 porušil Jan Gebauer při kopání studny na staveništi svého domu ve Vávrovicích pravěký objekt, z něhož vybral keramiku. Nález však nehlásil včas, takže v době odevzdání předmětů archeologickému oddělení Slezského muzea v Opavě nebylo již možno provést záchranný výzkum.

Odevzdaný soubor obsahuje střep hrubé zásobnice, dva střepy nádob se zdrsnělým povrchem, střep z prohnutého okraje nádoby a torso džbánečku (výška 67 mm; max. průměr výdutě 74 mm). Výduť má kulovitý tvar, z něhož jsou vytaženy čtyři silné růžkovité nožky. Přímo nad jednou chybějící nožkou a těsně pod hrdlem je lůžko po ulomeném uchu. Hrdlo je od výduti odsazeno mírným vyžlabením. Podstatná část hrdla, dvě protilehlé nožky a ucho byly odlomeny již v pravěku. Recentně poškozená místa se podařilo z velké části slepit z drobných úlomků. Nejbližší analogií je známý džbáneček ze sousední ●pavy-Jaktaře¹, shodující se jak počtem a tvarem nožek, tak i umístěním ucha. Ze vzdálenosti asi 400 m od místa nálezu pochází starší náhodný nález střepů misek s vodorovně vytaženým okrajem a s jazykovými výčnělky ze zrušeného hliníku mezi železniční tratí a silnicí do Držkovic (katastr Vávrovic).² Další doklady současného osídlení jsem zjistila v přímé vzdálenosti 1 km odtud na katastru Vlašoviček-Jarkovic.³ V jedné jámě tu byl kromě tors několika hrnců také maďarovský džbánek, vykuřovadlo a amfora na osmi nožkách. Ukazuje se tedy, že krajina západně od Opavy byla v období maďarovsko-věteřovských vlivů hustě

osídlena a že zdejší nálezy přispějí k řešení otázky kulturní příslušnosti horního Slezska koncem starší doby bronzové.

P o z n á m k y :

¹ L. Jisl, Průvodce výstavou „Pravěk Slezska“, Opava 1950, 10. obr. na str. 8

K. Tihelka, Moravský věteřovský typ, PA II 1960, 41. obr. 32:2

K. Tihelka, K otázce věteřovského osídlení ve Slezsku, Studia Archeologiczne II 1967, 159, obr. 1:1.

² L. Jisl, Soupis archeologických nalezišť a nálezů ve Slezsku, rukopis, 531. Uloženo v archeologickém odd. SMO, č. inv. P 1176—78.

³ V. Šikulová, Přehled výzkumů 1970, Brno 1971, 76.

Füsschenkrug aus Vávrovice (Bez. Opava). Beim Graben eines Brunnens in Vávrovice wurde ein Objekt zerstört, aus dem ausser atypischen Scherben ein Krugtorso auf vier Füßchen, aus dem Ende der älteren Bronzezeit, vom gleichen Typus wie der Krug aus Opava-Jaktař¹, erhalten blieb.

DALŠÍ NÁLEZY Z LUŽICKÉHO POHŘEBIŠTĚ V TIŠNOVĚ

(okr. Brno-venkov)

JINDRA NEKVASIL, AÚ ČSAV Brno

V jihovýchodní části Tišnova, pod Klucaninou, se rozkládá pohřebiště lužické kultury. Vzhledem k tomu, že je v prostoru zástavby, bylo již několikrát porušeno stavebními pracemi (1954, 1957, 1961¹). V roce 1972 na p. č. 1808/13, 14 prováděl výkopy pro novostavbu ing. Zd. Dráp a při tom bylo zasaženo a zčásti zachráněno několik žárových hrobů.

P o z n á m k a :

¹ J. Nekvasil, Popelnicové pole v Tišnově na Moravě, AR X 1958, 12: týž. Nález nových hrobů na lužickém pohřebišti v Tišnově, PV AÚ Brno 1961, 60; Archiv AÚ Brno, č. j. 143/58, 1945/62.

Weitere Funde von dem Lausitzer Gräberfeld in Tišnov (Bez. Brno-venkov). Bei Bauarbeiten im südlichen Teil von Tišnov, „Pod Klucaninou“, wurden neuerdings Brandgräber gestört und teilweise geborgen.

LUŽICKÉ MOHYLOVÉ POHŘEBIŠTĚ U HONĚTIC (okr. Kroměříž)

JOSEF BLÁHA, Okresní muzeum, Kroměříž

(Tab. 11—13)

Mohylové pohřebiště v lese „Obora“ (dříve též „Hradisko“) u Honětic objevil v r. 1920 I. L. Červinka a přiřadil je ke skupině slovanských mohylníků, jak je známe z Kroměřížska.¹

Pohřebiště se nachází v nadmořské výšce 280 m, na mírném (10°) jihovýchodním svahu, v listnatém, převážně habrovém lese. Zachovalost mohylníku je dána kontinuitou lesního porostu, doloženého již na starých mapách.²

V r. 1971 bylo povrchovým průzkumem zjištěno 6 mohylovitých útvarů o průměru zhruba 10 m a maximální výšce 50 cm nad okolním terénem. Dva z těchto útvarů nutno označit jako mohyly pravděpodobné (tab. 11). K výzkumu byla zvolena mohyla s minimálním dřevinným porostem. Při odkryvu násypu mohyly, který neobsahoval žádnou konstrukci a tvořila jej pouze sprašovitá hlína, byly nalezeny ojedinělé drobné atypické střepy a žlutohnědý rohovcový úštěp. Původní terén, který tvořila hnědá, kompaktní hlína, se objevil v hloubce 60 cm pod nejvyšším bodem násypu mohyly. Na jeho úrovni bylo možno sledovat v JV a SV kvadrantu kumulaci uhlíků, tvořící oválnou plochu o rozměrech 200 × 140 cm. Vrstva hlíny s těmito uhlíky byla mocná až 30 cm. Na okraji zmíněné plochy byla zjištěna křivá jamka, zachovalá do hloubky 40 cm. Při dalším odkryvu se počala uprostřed této koncentrace uhlíků rýsovat jáma, jejíž výplň tvořila zpočátku

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1972

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulik

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Řihovský

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

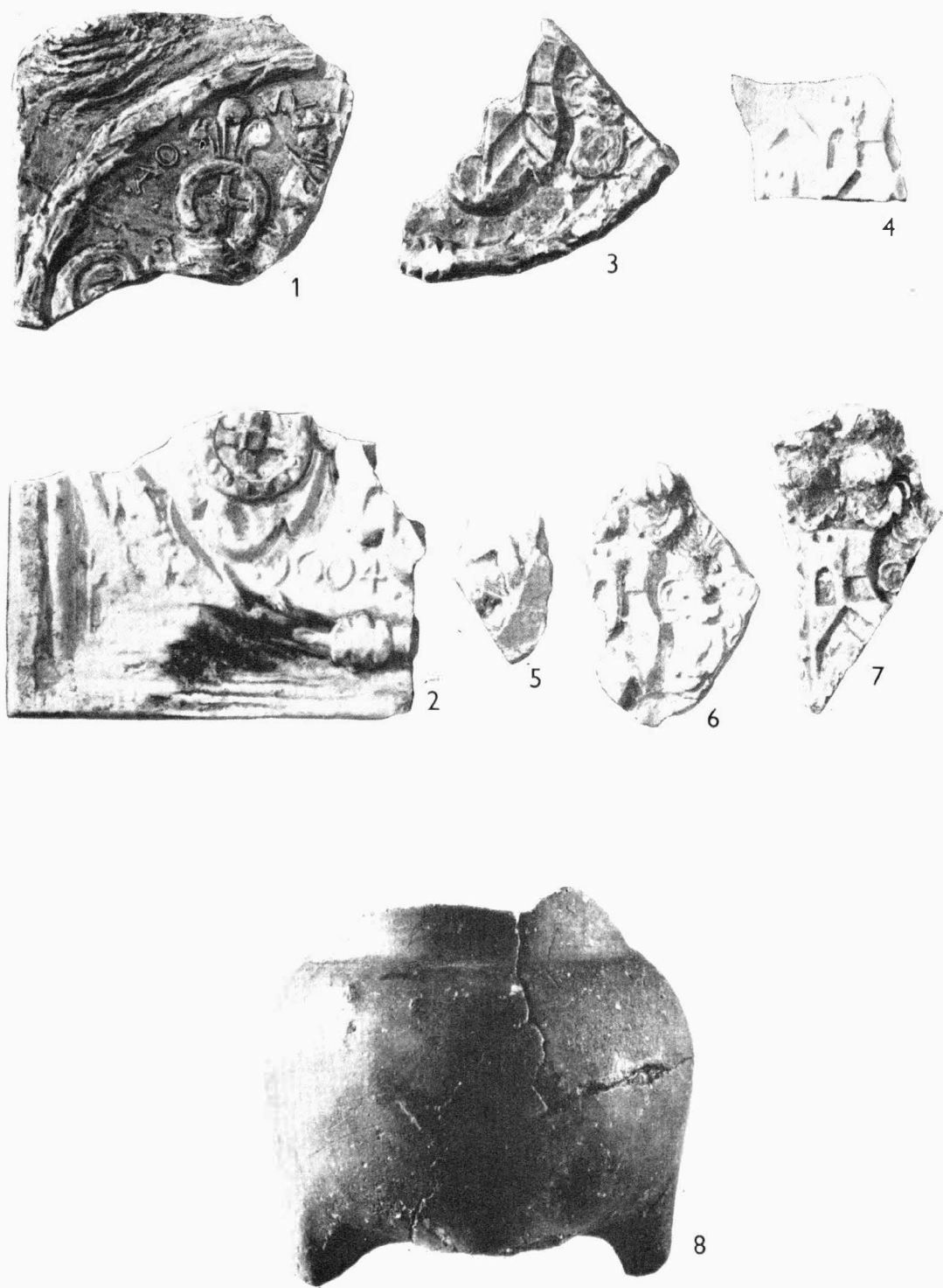
Kresby: Doc. dr. B. Klíma, M. Bálek, A. Životská

Na titulní obálce: laténská spona z Rajhradu

Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21

Evidenční číslo ÚVTEI—73332

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejně

Tab. 62

1-7 hrad Vikštejn (obec Radkov-Dubová, okr. Opava) Zlomky kachlů; 8 Vávrovice (okr. Opava). Nádoba ze starší doby bronzové. — 1-7 Burg Vikštejn (Gem. Radkov-Dubová, Bez. Opava), Kachelbruchstücke; 8 Vávrovice (Bez. Opava). Altbronzezeitliches Gefäß.